

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 890/2019
04.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Добрица Милосављевић, адвокат из ..., против туженог ББ, чији је пуномоћник Александар Николић, адвокат из ..., ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2819/17 од 24.10.2018. године, у седници одржаној 04.12.2019. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2819/17 од 24.10.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Деспотовцу П1 225/16 од 20.06.2017. године, ставом првим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на основу накнаде материјалне штете због неостварене зараде и неисплаћеног регреса за период од 29.02.2008. године до 07.05.2013. године исплати појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом, чија су висина и датуми доспећа ближе одређени овим ставом изреке. Ставом другим изреке обавезан је тужени да надлежном Републичком фонду ПИО запослених у корист тужиоца по основу доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.02.2008. године до 07.05.2013. године исплати укупно 551.008,22 динара. Ставом трећим изреке утврђено је да је даном правноснажности пресуде Основног суда у Параћину, Судска јединица у Деспотовцу П1 105/11 од 03.02.2012. године престао радни однос тужиоца код туженог заснован уговором о раду бр. .. од 03.02.2008. године. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу по основу накнаде материјалне штете због невраћања тужиоца на рад по захтеву тужиоца исплати 1.014.951,17 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до коначне исплате. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 648.202,00 динара са законском затезном каматом почев од дана правноснажности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2819/17 од 24.10.2018. године, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда у ставовима првом, другом, четвртм и петом изреке. Ставом другим изреке обавезан је тужени да

тужиоцу по основу накнаде материјалне штете због неостварене зараде и неисплаћеног регреса за период од 29.02.2008. године до 07.05.2013. године исплати појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом, чија су висина и датуми доспећа ближе одређени овим ставом изреке. Ставом трећим изреке одбијен је тужбен захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на износе досуђене ставом другим изреке ове пресуде досуди законску затезну камату почев од првог дана у наредном месецу у односу на месец на који се исплата односи, закључно са последњим даном у том месецу. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да надлежном Републичком фонду ПИО запослених у корист тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.02.2008. године до 07.05.2013. године укупно 551.008,22 динара. Ставом петим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу по основу накнаде материјалне штете због невраћања тужиоца на рад по захтеву тужиоца исплати 1.014.951,17 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до коначне исплате. Ставом шестим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка од 443.469,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл.гласник РС“ бр. 72/2011, ...87/18), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на које ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована одлука, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време по основу Уговора о раду бр. .. од 25.08.2003. године, након чега је закључио Уговор о раду бр. .. од 01.11.2005. године и распоређен на послове на одржавању ... . Правноснажном пресудом Општинског суда у Деспотовцу поништен је Уговор о раду бр. .. од 01.11.2005. године као незаконит са обавезом да послодавац тужиоца врати на послове по Уговору о раду бр. .. од 25.08.2003. године. Тужени је донео решење о отказу Уговора о раду бр. .. од 29.02.2008. године, услед технолошких, економских и организационих промена. Правноснажном пресудом Основног суда у Параћину, Судска јединица у Деспотовцу П1 105/11 од 03.02.2012. године делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду бр. .. од 29.02.2008. године и тужени обавезан да тужиоца врати на послове и задатке у складу са његовим стручним квалификацијама и способностима и одбијен део тужбеног захтева којим је тужилац тражио да се тужени обавезе да тужиоца врати на послове и задатке радника на ... . Наведена пресуда постала је извршна 07.05.2013. године. Вештачењем је утврђена висина потраживања на име изостале зараде за период незаконитог отказа, као и висина отпремнине.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, које је утврдио после расправе одржане на основу овлашћења из члана 383. став 4. ЗПП, на којој је поновљено извођење доказа читањем свих писмена у списима, другостепени суд је закључио да је основан тужбени захтев тужиоца којим је тражио накнаду штете због изгубљених зарада у периоду незаконитог отказа са законском затезном каматом на сваки појединачни износ од последњег дана у наредном месецу у односу на месец на који се исплата зараде односи, као и захтев за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и у том делу усвојен тужбени захтев, док је тужбени захтев одбијен у делу који се односи на накнаду материјалне штете због невраћања тужиоца на рад, правилно оценивши да тужилац, у поступку у коме је одлучивано о законитости решења о отказу уговора о раду, није поставио захтев за накнаду штете уместо враћања на рад до окончања главне расправе пред судом, већ је остао при захтеву за враћање на рад, па како је наведена пресуда постала правноснажна то је тужилац преклудирао у праву да у посебном поступку захтева накнаду ове врсте штете.

По оцени Врховног касационог суда одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 191. став 4. Закона о раду („Сл. гласник РС“, број 24/05, 61/05, важећег у време доношења решења о отказу уговора о раду од 29.02.2008. године), прописано је ако суд утврди да је запосленом незаконито престао радни однос, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће на његов захтев обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада које би запослени остварио да ради, и то зависно од времена проведеног у радном односу и година живота запосленог, као и броја издржаваних чланова породице, док је ставом 6 истог члана прописано да послодавац и запослени могу поднети захтев из ст. 4. и 5. овог члана до окончања главне расправе пред судом.

Сагласно наведеном, право запосленог да уместо враћања на рад захтева паушалну накнаду штете од највише 18 зарада које би остварио да ради, може се реализовати под условом да је запосленом незаконито престао радни однос, да запослени не захтева да се врати на рад и да захтев поднесе до окончања главне расправе пред судом.

У конкретном случају правноснажном пресудом Основног суда у Параћину, Судска јединица у Деспотовцу П1 105/11 од 03.02.2012. године (која је постала извршна 07.05.2013. године), делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је поништено као незаконито решење о отказу Уговора о раду бр. .. од 29.02.2008. године и тужени обавезан да тужиоца врати на послове и задатке у складу са његовим стручним квалификацијама и способностима, док је одбијен део тужбеног захтева којим је тужилац тражио да се тужени обавезе да тужиоца врати на послове и задатке радника на ... . Имајући у виду да тужилац, у поступку који се водио пред Основним судом у Параћину, Судска јединица у Деспотовцу у предмету П1 105/11 и у коме је одлучивано о законитости решења о отказу уговора о раду, није поставио захтев за накнаду штете уместо враћања на рад до окончања главне расправе пред тим судом, већ је остао при захтеву за враћање на рад, док је захтев за накнаду штете због невраћања тужиоца на рад поставио тек у овом поступку (по тужби поднетој 08.04.2013. године), то је по оцени Врховног касационог суда правилан закључак другостепеног суда да је тужилац пропустио

рок у коме је могао да оствари право на супституцију уместо реинтеграције. Стога је правилно другостепени суд применио материјално право када је одбио тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу по основу накнаде материјалне штете због невраћања тужиоца на рад по захтеву тужиоца исплати 1.014.951,17 динара са припадајућом каматом.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић